

SUVREMENA MUŠKA MODA U VLASTITOJ KOLEKCIJI**Antun Aščić** mentorica Paulina Jazvić,***Tekstilno tehnološki fakultet, Sveučilište u Zagrebu,
Prilaz baruna Filipovića 28a, Zagreb 10000.
e-mail: paulina.jazvic@ttf.hr*

Sažetak:

Ovaj je rad svojevrsan vremeplov kroz mušku modu, ali i uvod u suvremenu modu kakvom ju danas vidi mladi dizajner Anthony Avangard. Iako u svijetu, a posebno u Hrvatskoj ne postoji preveliki broj dizajnera koji svoje krojeve posvećuju muškarcima, oni su u sve većem broju predani modnim trendovima. Suvremeni i ubrzani način život, kao i raznolikost među ljudima omogućili su apsolutnu slobodu odabira trenda, boje, kroja, materijala i načina odjeće koju nose.

Ključne riječi: povijest mode, muška moda, suvremena muška moda, Anthony Avangard

1. UVOD**1. UVOD**

Danas, kada promatramo modu teško je zaključiti koliko je važnu i snažnu ulogu ona imala u povijesti kada je riječ o isticanju pojedinačnih karakteristika. Nekoć se po načinu odijevanja moglo znati kojoj klasi pojedinac pripada, iz kojeg kraja dolazi i čime se bavi.

U sadašnjosti, moda također ima vrlo veliku i važnu ulogu, ali apsolutno drugačijeg karaktera. Ona više ne znači, ili sve manje znači društveni status ili klasu. Izjednačavanje razina života, demokratizacija društva te internacionalizacija kultura doveli su do homogenizacije odjeće. To znači da je sve teže po načinu odijevanja razlikovati direktora poduzeća od njegovih zaposlenika, seljaka od građana ili političara od njegovih tajnika ili administratora.

Upravo iz tih razloga u ovom radu možete naći poglavlje u kojem se govori o muškoj modi odnosno o povijesti odijevanja muškaraca i njihovoj modi od najranijih dana čovječanstva do suvremenog čovjeka. Vidljivo je kako su se detalji mijenjali kroz povijest i kako je uvijek rasla važnost i utjecaj koji je moda ostavljala u razdoblju u kojem je bila.

Nakon detaljnijeg pregleda suvremene muške mode, u radu se upoznaje mladi dizajner Anthony Avangard i njegovo djelovanje kroz kratki pregled njegovih revija i kolekcija. Najveća pozornost predana je njegovoj posljednjoj kolekciji za proljeće/ljeto 2018. godine kada je predstavio svoju liniju pod nazivom Tesla. U ovom se dijelu prikazuje i na koji je način poznati izumitelj Nikola Tesla bio inspiracija dizajneru za kreacije te koji su materijali korišteni prilikom izrade.

MUŠKA MODA**2.1. Povijest odijevanja i muška moda**

Ljudi su do nedavno bili jedina bića koja su se odijevala. Odjeća je imala svrhu zaštititi čovjekovo tijelo ili dijelove tijela od štetnih vanjskih utjecaja, a ponajviše od klimatskih uvjeta poput hladnoće, kiše, vrućine, vlage, vjetrova itd. Također, jedan od razloga odijevanja je i stid o čemu govori i Knjiga postanka.

Iako zbog slabe spoznaje o uvjetima života u doba paleolitika ne može se sa sigurnošću tvrditi kada je točno nastala odjeća. Međutim, sasvim ispravno je reći da se odjeća na Zapadu javila negdje između 200.000 i 40.000 g.pr.n.e. (Grau 1999:11)

Tada je odjeća bila uvijet preživljavanja od velikih hladnoća te su se koristile kože i krzno zvijeri koje su bile prvo nabacane, a potom i šivane. Tomu svjedoče otkrića prvih igala koje su koristili neandertalci, a potom i izum prve igle s ušicom koju je osmislio izravni predek suvremenog čovjeka, kromanjonac.

Od tog vremena se polako, u otkrićima pronalaze i drugi zanimljivi estetski dodatci koji ukazuju na to da odjeća više nije bila isključivo zaštitnog karaktera, već se težilo njezinom uljepšavanju i ukrašavanju ogrlicama od slonovače, kostiju, zuba lisice, medvjeda ili jelena ukrašenih crtama, križevima ili trokutima, kao i školjkama, antilopinim šapama, zečijim zglobovima. Potom su se dodavali i drugi materijali u boji poput žute opeke, hematita, pera, krzna ukrašenih s kuglicama, pletenicama i obojenom dlakom.

Od tada pa do danas čovjek odjeću više nije nosio isključivo radi zaštite, već i kao simbol religijskog, društvenog i ekonomskog statusa. Sve češće se javlja potreba da se odjeća uljepša, što je dovelo do čestih promjena stilova i moda.

Kroz povijest stilovi i pravila u odijevanju su se izmjenjivali, a u nastavku su prikazane sve promjene koje su se dogodile u povijesti muške mode od doba Egipta do suvremenog čovjeka. Egipćani su nosili *shenti* odnosno laneni omotač nabran oko bokova koji pridržava pojas te *calasiris* poluprozirnu lanenu tuniku bez rukava nabranu pomoću štirke na osnovi gume. *Sindon* je bilo laneno sukno u obliku pravokutnika i nosivo na razne načine (npr. suknja zavezana u čvor oko struka, viseći oko vrate ili pričvršćeno za rame ili preko ramena).

Muškarci u Grčkoj nosili su *exomidu* – pravokutni komad vunene tkanine koji se nosi naboran ili stegnut u struku te pričvršćen na ramenu jednom kopčom u tuniku. *Chiton* je bila muška lanena tunika koja je s jedne strane zašivena i napuhana iznad pojasa, a drži ju fibula na lijevom ili oba ramena. *Himation* je ogrtač koji pokriva leđa i ramena, s jednim rubom prebačenim preko ruke ili lijevog ramena. Nosio se s tunikom ili na golo tijelo.

Rimska muška odjeća sačinjavala je jednostavnu lanenu pregaču, tzv. *subligaculum* kao i *subuculi* odnosno kratku tuniku. *Exterior* su bile tunike nošene preko pregače, a *dalmatique* tunike širokih rukava, šivanih lepršavih ili stegnutih u struku. *Coloba* je tunika bez rukava također šivana, lepršava ili stegnuta u struku. *Caracalla* je dugačka tunika s prorezom sprijeda i kapuljačom. Toga je komad tkanine krojen polukružno. Također, nosio se i pallium, odnosno dugački lagani ogrtač. Saie, lacerne su bili široki dugački ogrtači s kapuljačom, otvoren sprijeda, a *paenula* je bila zatvorena pelerina s kapuljačom.

Odjeća Bizantskog Carstva preuzela je dosta detalja iz rimske odjeće te su tako poznati muški odjevni predmeti poput *chlamyda*, tj. tunika nabranih na desnom ramenu. Razni ukrasi, tzv. *callicules* na ramenima gornje tunike ili na klamidi otežavaju odjeću dostojanstvenika. Također, nosili su se turbani, kaftane i granatze.

Prema rimskim piscima, Gali su nosili gustu vunenu tkaninu s kvadratićima, cvijećem ili prugama. Muškarci su nosili *braies* kao posebnu vrstu dugih gaća stegnutih pojasom u struku. Kratki pravokutni ogrtač prebačen preko ramena i pričvršćen fibulom zvao se saie. Karakal je bio široki ogrtač s kapuljačom i bez rukava. Na nogama su nosili zatvorene kožne cipele s čvrstim drvenim potplatima, tzv. *gallicae*.

Glavni dio muškog odijela romaničkog razdoblja dugačka je donja tunika uskih, dugih rukava, tzv. *chainse*. Kao i b্লাuid, odnosno gornja, kraća tunika dugih, širokih ili uskih rukava stegnuta u struku i urešena vezom ili trakama. Muškarci su i dalje nosili *braies*, odnosno duge gaće na koje se nastavljaju hlače od tkanine, a pridržavaju ih trake ovijači ili podvezice. Imali su i zimske kratke košulje od postavljenog lana, tzv. *doubleta* te *pelissona*, odnosno zimske kratke košulje od postavljenog krzna.

Doba gotike doživjelo je razne novine pa su tako u modu ušle *cotte-hardie*. To je bila vrsta duljeg ili kraćeg haljetka prilagođenog širokoj suknji, a nosile su ih oba spola, s tim da je muška imala prorez sa strane. *Sorquenie* je košulja za gornji dio tijela, uskih rukava, a *housse* dugački ogrtač širokih i kratkih rukava s kapuljačom. *Pourpoint* je bio odjevni predmet koji prati liniju tijela, često s punjenjem te s kopčom sprijeda, stegnut u struku pomoću šava, koji seže do bedara, a nosi se preko košulje i kratkih gaća. *Jaquette* je sličan pourpointu, ali otvorenih rukava koji su produljeni trakama od sukna što se katkad spuštaju sve do koljena ili ispod houppelede odnosno široke prorezane halje stegnute u struku.

Odjeća talijanske renesanse nije doživjela veliki utjecaj gotike pa je uspjela stvoriti vlastitu modu koja je u isto vrijeme bila puno prirodnija i raskošnija. Tako su muškarci nosili mi parti balon hlače i uske nogavice te gornji haljetak koji prate linije tijela u omekšanoj formi. Napušta se purpoint i razvija se doublet kao košulja izrađena od platna ukrašena veom. Napravljen je i ogrtač s rukavima, tzv. *justaucorps*. Njemačka i engleska muška moda u doba renesanse zadržale su krutu formu. Negirale su kolorite i volumen te su koristile crne i sive boje. Pokazuje se donja košulja.

U doba marinizma muškarci su nosili balon hlače koje sežu do koljena te se ukrćuju poput dva balona i u njih se umeće piljevina ili mekinje, napuštaju se nogavice. Potiču se guščja prsa koja imaju naglasak na truhu, a struk se klinasto spušta. Navlaka za penis je predimenzionirana i čvršće forme te označava muškost. Javljaju se muške potpetice.

Barok je pokrenuo otvorenost i dinamiku. Stroga i kruta odjeća zamijenjena je koloritima s omekšanim rubovima, volanima, čipkama, obrubljenim ovratnicima i gumbima. Trodijelno muško odijelo sačinjeno od hlačica do koljena, kaputića, odnosno ogrtač kružnog oblika iste duljine i prsluka. Ovratnik, mlinsko kolo zamijenjen je obrubnim ukrasom u početku, a kasnije plohom u obliku trokuta koja je završavala s V izrezom. Hlače su također izgubile svoju krutost i sada se produžuju u vrlo široki model skupljen u struku, a na rubovima pričvršćen podvezicama na koje se nastavljaju čizme s vrlo širokim šarama, tzv. *lazzarines*. Haljetak se rastvarao naprijed kako bi otkrio bijelu košulju ili prorez na rukavu. Odjeća se ukrašavala gumbima i do

60 komada u nizu. Petljama povezanim unakrsno te volanima i manžetama u zapešću. Muška moda toga doba bila je ekstravagantnija.

Za vrijeme regentstva Filipa Orleanskog u XVII. st. Muška odjeća gubi veličanstvenost, ali dobiva otmjenost i uravnoteženost. Glavni odjevni predmeti i dalje su kratke hlače, prsluk i ogrtač, ali je ogrtač bio uže krojen pogotovo u struku, nije imao ovratnik i najčešće se nije kopčao. Glavni detalj bili su rukavi, odnosno manžete koje su se sužavale prema kraju stoljeća. Ispod njih virili su svileni volani na košuljama. Prsluci koji su se nosili ispod ogrtača bili su bogati izvezeni i s kopčanjem sprijeda. Kratke hlačiće bile su udobne i iznad koljena, a kopčale su s nekoliko dugmeta.

Francuska revolucija donijela je velike promjene u muškoj modi i u odijevanje su se uveli jakobinci. Nošnja se sastojala od frigijske kape preuzete od galijota, prostrane haljetke bez rukava, tzv. carmagnole i dugih, širokih mornarskih hlača. Također, sve postaje jednostavnije i uniformiranije. Osnovni odjevni predmet postaju hlače do gležnja, izrađene od domaćeg platna.

U svijetu mode značajnu ulogu počinje imati engleska moda koja se smatrala funkcionalnijom i estetski boljom. Stalno je postojala tendencija da se pojednostavi muška odjeća. Vanjska se linija krojeva sužavala, rukavi su postajali uži i dulji, a boje zagasitije. Gospoda su najčešće nosila jednostavna odijela besprijekornog kroja. London postaje središte muške mode.

Muškarci u uskim hlačama, kaputu sa širokim reverima i izvrnutim ovratnikom, čizmama za jahanje te šeširom s povijenim i visokim obodom naziva *incroyables*. Ustaljuju se duge hlače te se počinju nositi prsluci bez rukava, pereline i cilindri na glavama. Prevladavale su tamnije boje, a najviše crna. Odijela su se šivala točno po mjeri, a čemu je pridonos imao izum stroja za šivanje 1846. godine kada ubrzo započinje masovnija proizvodnja odjeće.

U drugoj polovini 19. stoljeća muška se moda i dalje temeljila na odijelima tamnije boje, šivanih od istog materijala. S vremenom je sako postajao sve dulji, a potom se pretvorio u frak. Visoke ovratnike zamijenili su užkrobljeni. Neizostavni detalj postaje kravata koja postaje sve veća, tzv. *ascot*. Krajem 19. stoljeća širi se sportska odjeća za biciklizam i tenis.

Nakon završetka 2. svjetskog rata, a početkom 1950-ih kreće proizvodnja kvalitetnih marki po pristupačnim cijenama, a 1959. godine Pierre Cardin lansira prvu kolekciju *prêt-à-portera* zbog čega je zaradio i isključivanje iz Sindikalne komore modnih dizajnera. Naziv *prêt-à-portera* dolazi iz američkog izraza *ready-to-wear*. U to doba u Europi vlada snažno razdoblje gospodarskog rasta i za samo nekoliko godina industrija *prêt-à-portera* sve je više odvojena od visoke mode te postaje glavni tvorac mode.

2.2 Suvremena moda

Glavne su značajke suvremene mode: raznovrsnost, univerzalnost, tendencija i banalizacija običaja. Odjeća više nije simbol i pokazatelj društvenih uloga pojedinaca ili položaja u društvu te nam više ništa ne govori o osobi koja ju nosi.

Raznovrsnost odjevnih predmeta omogućila je da svatko odabere onaj odjevni predmet koji njemu najbolje odgovara po njegovu ukusu, tijelu, osobnosti, ne brinući se o tome što se nalazi u modnim časopisima. Iako su u povijesti mode često bile vezane uz geografsko područje u kojem se nose, suvremena moda bila je bez granica, odnosno univerzalna. Jedan odjevni predmet, poput najčešće nošene t-shirt majice bio je prisutan svuda i gotovo kod svakog pojedinca, nezvezano za spol. Time dolazimo do banalizacije običaja koji su čak razbili podjelu muške i ženske odjeće. Od kraja 20. stoljeća hlače, kao i većina garderobe danas se nose bez obzira na spol. Androgena moda koja se pojavila nakon rata ne prestaje se širiti, a isključivo muška odjeća poput odijela i kravate te ženska odjeća poput suknje, haljine i grudnjaka nose se sve manje i manje.

1.4. Suvremena muška moda

Klasična muška odjeća poput odijela nije se puno promijenila od onog iz 19. stoljeća te se i dalje nose odijela sačinjena od sakoa ili kaputa, hlača i prsluka. Međutim, može se primijetiti da se sve manje nose smokinzi, kao i detalji poput, rukavica, brade, brkova i štapova. Na glavama se uz formalnu odjeću još nosio cilindar, a uz svakodnevnu šešir. Odijela se postupno izrađuju od sve lakših materijala.

Dvadesetih godina prošloga stoljeća događaju se promjene pa se tako kaputi lagano zamjenjuju s jaknama s remenom. Svečana je odjeća uključivala frak, prsluk, hlače i leptir kravatu, koja i do današnjih dana ostaje prisutna u formalnim prilikama. Sakoi postaju širi i duži, a šeširi na glavama su i dalje sastavni dio svakodnevne muške mode.

Tridesete godine mogle bi se podijeliti u dva trenda. Prvi se odnosio na prve godine, odmah nakon završetka 1. svjetskog rata kada su se nosile jakne s remenom koje su jako podsjećale na uniforme. Drugo razdoblje obilježili su modni dodatci poput dvobojnih cipela i torbi. Sve više su se nosile kravate, a leptir mašne bile su rezervirane za svečane prilike.

Četrdesete godine prošlog stoljeća bile su oskudnije, kako u svakodnevnom životu zbog recesije tako i u svijetu muške mode. U izradi odjeće kvaliteta materijala nije imala presudnu ulogu. Do tada korišteni koloriti naglo su ponovno zamijenjeni s tamnim bojama poput smeđe, sive ili tamnozeleno. Moglo bi se reći da su tada upravo ove boje ostale zabilježene kao boje koje se koriste u vrijeme hladnih i tmurnih mjeseci. Na kravata je vidljivija promjena po pitanju širine i veće upotrebe grafičkih uzoraka.

Sredinu prošlog stoljeća obilježio je 2. svjetski rat. Sintetička vuna postaje glavni materijal za izradu odijela koja su bila prilično jednostavnog kroja, bez džepova i nabora koji su se ranije vidjeli. Pred kraj ovog desetljeća pojavljuju se i prvi značajni dizajneri poput Christiana Diora koji je obilježio svijet mode. Njegovo ime dominira i danas. Odijela ponovno postaju kvalitetnija i boljeg kroja, a nakon dužeg vremena muška moda opet dobiva na važnosti.

Pedesetih godina muška je moda sve više bila pod utjecajem talijanskih modnih dizajnera. Odijela su bila prepoznatljiva po širini u ramenima, a hlače su bivale sve uže i kraće. Sakoi i jakne su se izrađivali od kvalitetnijih materijala i također su bili sve kraći. Kravate su bivale nešto uže od dotadašnjih.

Šezdesete su nakon dužeg vremena svojevrsne depresije u životu pa tako i modi donijele više mladenačkog stila. U modi su se sve više koristile razne kombinacije boja, od svijetlih do jarkih. Muška odijela također su pratila taj trend boja i uzoraka pa su tako često na sebi imala šarene pruge i karo uzorke. Košulje su imale široke ovratnike i kravate raznih uzoraka koje su često bile ukrašene i čipkom.

Sedamdesete su nastavile trend boja. Sada se sve više koriste jarke boje, a hipi izgled i traperice sve su se češće nosile. Moderna su bila i srebrna odijela, hlače od baršuna te prošivene jakne. Moglo bi se reći da je ovo razdoblje obilježilo doba disca i značajno promijenila način muškog odijevanja. Vlada mladenački stil s duljim jaknama s pojasevima i prorezima na leđima. Košulje su i dalje u različitim bojama, a hlače su imale zvonolike nogavice. Kravate su u tom razdoblju bile poprilično široke.

Početak osamdesetih muška moda se vratila na jednostavnije linije i na modu su veliki utjecaj imali glumci. Trendovi su se pojavljivali i nestajali, ali jedan od upečatljivijih bio je trend nastao nakon prikazivanja serije „Poroci Miami“ kada su se ispod sakoa počele nositi majice. Košulje su se nosile samo u poslovnoj modi. U izradi odjeće koristili su se sve ugodniji materijali.

Devedesete je obilježio *casual* izgled. Muška moda postaje sve opuštenija i udaljava se od klasičnog poslovnog izgleda. Moglo bi se reći da je poznati IT-evac Bill Gates popularizirao ležernu poslovnu odjeću. U modi su bile fanel košulje, traper hlače i jakne posebno svijetlih boja koje su se dojmile isprano. Kravate su opet bile šire, a uz uzorak prugica vrlo često su imale i druge motive kao i cvjetne uzorke. Općenito se može reći da devedesete karakterizira ležernija odjeća poput traperica, majica kratkih i dugih rukava, kratkih i širokih hlačica, jakni, pamučnih ili samtanih hlača, radnih te vojničkih hlača, kao i destrukturiranih sakoa. Također, nastaju i razni individualni stilovi koji su povezani sa supkulturama i glazbom poput rocka, disca, techno, metala, punka, grungea, hip-hopa...) te su se pojedinci ponovno svojim odijevanjem mogli odvojiti od drugih. Sportska odjeća postaje svakodnevna moda bez obzira bavi li se osoba u tom trenutku sportom.

Početak novog milenija u mušku modu se vratio sofisticirani izgled. Iako treba naglasiti da je i dalje bio popularan ležeran stil, on postaje poslovniji. U modi su bile košulje na pruge, a vrlo često u bojama poput plave, ljubičaste i ružičaste. Početkom milenija kravate su bile srednje širine, a kasnije su opet postajale sve tanje. Upravo su te tanje kravate bile sve popularnije kod mlađe generacije.

Muška moda, zadnjih deset godina, postala je potpuno opuštenija i raznolikija. Posve je normalno da muškarci eksperimentiraju s materijalima, krojevima i bojama te na taj način krše možda i do nedavno najčvršća pravila mode. Međutim, treba se napomenuti kako se o modi sve više razmišlja i muškarci sve više svoga vremena predaju razmišljanju i brizi o vlastitom izgledu.

Modna industrija se konstantno razvija, stvara se visoka i skupa dizajnerska muška moda koju predvode Giorgio Armani, Calvin Klein, Gianni Versace, Ralph Lauren i mnogi drugi.

2. SUVREMENA MODA - ANTHONY AVANGARD

3.1. Anthony Avangard - početci

Anthony Avangard je u svojim počecima htio biti kipar i likovni umjetnik. Međutim, kako je vrijeme odmicalo, sve je jasnije bilo da će svoj umjetnički izričaj pokazati u svijetu mode. Tako je svoju debitantsku mini reviju predstavio 2012. godine na pisti Srednje škole za primijenjenu umjetnost i dizajn u Osijeku. Revija pod nazivom *Večer mode i umjetnosti* od Anthony Avangarda doživjela je **Ommage Twiggy** kolekciju koja je sadržavala šest ženskih modela.

Početak fakulteta bio je i početak rada na muškoj kolekciji jer se probudila svijest da u Hrvatskoj ne postoji velik broj domaćih brendova koji svoje krojeve posvećuju muškarcima. U proljeće 2014. godine krenuo je razvoj linije odjeće za muškarce koja je predstavljena na još jednoj *Večeri mode i umjetnosti*. Kolekcija se zvala **The thorn birds** i sadržavala je deset muških modela.

Ozbiljniji korak u svijet muške mode dogodio se u jesen 2014. godine kada je Anthony Avangard izabran za jednog od sedam finalista poznatog regionalnog natjecanja za mlade neafirmirane dizajnere - *Fashion Incubator* u Osijeku. Kolekcija **Around Round The Town** inspirirana je biciklistima i biciklizmom kao aktivnim i urbanim životnim stilom. Kolekcija je imala deset muških modela i bila nagrađena s drugim mjestom te pozivnicom na *Cro A Porter*.

Slika 1. Around Round The Town

„Dizajner je svojoj kolekciji, osim motiva poput kotača, unio razigranost i dinamiku kroz upečatljiv kolorit koji na prvu djeluje napasno, no izvrstan styling i spajanje s takozvanim nebojama, ublažilo je taj dojam te izvršno zaokružio njegovu modnu priču. Anthony je na neki način podijelio kolekciju u dva dijela - s jedne strane smo mogli vidjeti kreacije koje su napravljene za dobar show i bolju vizualizaciju same inspiracije, dok s druge nosive i funkcionalne komade koje bez problema možemo vidjeti na hrvatskim ulicama. Upravo taj miks je potreban kako bi se održala pozornost publike, koja, iz dosadašnjih iskustava, veoma lako gubi interes promatrajući mušku kolekciju. U kreacijama je vidljivo kako je dizajner o svojoj inspiraciji promišljao i kroz onu funkcionalnu i praktičnu stranu, što smo mogli vidjeti kroz predstavljene kabanice i detalje na hlačama. Zanimljiva, dinamična i za hrvatske pojmove neobična muška kolekcija zasluženo je dobila poseban poziv...“ (Dropuljić 2014.)

Kolekcije **B 612** i **Oxygen** predstavljene su 2015. godine, a **Bongo** 2016. godine na *Cro A Porter*. Sve tri kolekcije bile su posvećene muškoj modi s 12 modela. Od 2017. godine Anthony Avangard svake sezone izlaže svoju kolekciju u sklopu tjedna mode Bipa Fashion.hr. Prva u nizu, proljeće/ljeto nosila je naziv **Desmond** i sadržavala je 14 modela. Kolekcija jesen/zima **Antuntun** imala je 12 modela. Obje predstavljene kolekcije bile su namijenjene muškarcima.

Slika 2. B 612

„...Tako je i sama kolekcija nazvana "B612", poput imena asteroida s kojega je stigao Mali Princ. A njegove su modele sinoć nosili sami mali prinčevi s papirnatim krunama na glavama i u modelima od eko kože, pamučnih materijala, te pokojeg krznenog detalja. Krojevi možda jesu potpuno simplificirani, no detalji poput nježnih oblaka i dobrodušne lisice daju lijepo zaokruženoj kolekciju dozu atraktivnosti, ali i duhovitosti. Svojom kolekcijom Anthony Avangard poželio je poslati i jednu poruku koja nije isključivo modna. Kako ističe mladi dizajner ljubav, rad i prijateljstvo su vrijednosti bez kojih čovjek ne može živjeti. Koliko često to zaboravimo?“ (Moda.hr, Biondić L, 2015.)

Slika 3. Oxygen

„...Kombinacijom dezena naglašava humor dok grafičkim motivima aludira na ironiju. Kolekcija je bazirana na pamučnim materijalima, mrežicama, muslinu i eko koži. Krojevi su jednostavni i sportski, a udobnost je na prvom mjestu. Perfektno izrađeni ruksaci i zanimljive čarape samo su dio iz kolekcije koji osvajaju na prvu. U suradnji s njemačkim brendom Endurer nastali su i dizajnerski longboardovi koji su zaokružili priču ovog mladog dizajnera.“ (Fuego, 2015.)

„...Odlična kampanja za kolekciju "Oxygen" koju je danas predstavio ujedno je i njegova prva modna kampanja kojom se lansira u nešto ozbiljnije vode hrvatske modne scene.“ (D.P. 2015)

Slika 4. Bongo

„Nova muška kolekcija inspirirana je Bongom, popularnim likom iz domaće serije Smogovci, koji ima poseban talent i moć komunikacije sa svemircima... Za Anthonyja Avangarda sinonim za muškarca ove je sezone "dječak" iz budućnosti, koji izrađuje robote i istovremeno je avangardan u okruženju u kojem živi. Odjeća je izrađena od prirodnih materijala poput pamučnog popelina, felpe i paname, u kombinaciji s proštepanom tehnikom obrade materijala. Ovaj su put korištene zagasite boje poput tamnoplave i tamnocrvene, kojima se suprotstavljaju neonski zelena i ružičasta. Jednostavni i univerzalni krojevi, u kombinaciji s kožnim aplikacijama, printevima i zanimljivim porukama uvode nas u svijet mladog dizajnera. Iz sezonu u sezonu Anthony Avangard gradi svoj prepoznatljivi modni rukopis građen na elementima futurizma, ulične umjetnosti i retro kulture...“ (V. Š. 2016.)

Slika 5. Desmond

„...Krojevi su jednostavni, upotpunjeni su džepovima s vojničkih odora i preneseni su na sportsku odjeću. Potom dolazi do detalja vezanja pamučnih konopaca sličnima onima na vezanju korzeta koji asociraju na konope koje je Doss koristio pri fiksiranju i transportu ranjenika. Materijali koji su korišteni: felpa, neopren i kombinacija umjetne i prave kože. Dominantni vojnički uzorak ublažen je pastelnim nijansama...“ (NN 2017.)

Slika 6. Antuntun

„... Ove sezone su krojevi pomalo oversized, a u skladu s aktualnim trendovima na svjetskoj sceni. Prevladavaju tonovi crvene, plave i narančaste, te print točkica. Odjeća je upotpunjena kolekcijom modnih dodataka, točnije kapama i ruksacima: "Ideja mi je bila ove sezone prikazati pročišćene vizuale te u prvi plan staviti odjeću. Zadržao sam svoj prepoznatljiv rukopis, a kolekciju sam namijenio svojoj generaciji i suvremenim urbanim konzumentima." - kazao je dizajner....“ (A.P., 2017)

Kolekcija proljeće/ljeto 2018. godine naziva *Tesla* bila je drugačija od dosadašnjeg javnog izričaja utoliko što je po prvi puta predstavio i ženske modele. Na pistu je izašlo ukupno 16 modela. Za potrebe ovog završnog rada, pisat će se i prikazat će se muška kolekcija inspirirana Nikolom Teslom. Kolekcija priča priču od njegova rođenja, života, brojnih istraživanja i pronalaska električne energije pa sve do njegove smrti.

Slika 7. Tesla

3.2. Nikola Tesla kao inspiracija

Nikola Tesla je svojim izumima utjecao na oblikovanje svijeta u kojem danas živimo i time stekao svjetsku slavu. Međutim, iako ga danas smatraju genijem, za vrijeme života smatrali su ga čudakom. Zsigurno je bio vizionar i avangard svog vremena te je iz tog razloga ova kolekcija inspirirana upravo s njegovim likom i djelom.

Legenda kaže da je u noći rođenja Nikole Tesle bila snažna oluja praćena grmljavinom i munjama. Babica koja je porađala njegovu majku rekla je da će Tesla biti dijete mraka, na što je njegova majka uzvratila da baš suprotno, bit će dijete svjetla. (Poslovni.hr, 2017)

Inspiriran ovom pričom, a vođen vlastitim umjetničkim izričajem početak kolekcije *Tesla* bio je obilježen crnom bojom kao znak rođenja i bijelom bojom kao bojom smrti. Bijele ukrštene linije na crnoj podlozi također predstavljaju i magnetska polja i sile privlačenja.

Slika 8. Od crnog do bijelog

Hologram sa svojim srebrnim bojama u momentu se presijava u dužine boje i označavaju svjetlost, struju i ovozemaljski život. Teslino porijeklo iz Smiljana u Lici bilo je inspiracija za korištenje ličke kape kao tradicionalnog dijela muške narodno nošnje. Suvremenim pristupom u ovoj kolekciji kape su bile u tradicionalnim crnim i plavim bojama te u hologramskom uzorkom, a sve s crnim resicama.

Slika 9. Iz Like u Sjedinjene Američke Države

Iz Teslinog života poznato je da je on bolovao od mizofobije te nosio bijele rukavice radi zaštite. (Avanta Medical, 2018.) Upravo zbog te činjenice u kolekciji su bile prisutne i bijele rukavice za potpunije predstavljanje same inspiracije. Plava boja te print neba i planeta označavaju život poslije života, odnosno vječni život.

Slika 10. Putnik u bijelim rukavicama

Tesla je za sobom ostavio i crteže koji predstavljaju kartu množenja sa svim brojevima u vidu sistema jednostavnih za upotrebu. Njegov dijagram predstavlja funkcioniranje brojeva na osnovu spirale s 12 mjesta zbog čega ima 12 mjeseci u godini, 12 inča u stopi, 24 sata u danu, itd. 12 se može podijeliti s 2, 3, 4 i 6. Zato kolekcija u sebi ima brojeve 2, 3 i 4.

Slika 11. Matematika

Cijela kolekcija popraćena je brojnim zanimljivim detaljima iz Teslinog života interpretiranim na Anthony Avangard način. Podatak u kojem se navodi da je Tesla rekao kako je komunicirao s izvanzemalcima prezentiran je s vizirom na glavi. Jedini portret koji prikazuje Teslu naslikala je njegova prijateljica, mađarska slikarica Vilma Lwoff-Paraghy. Jedini uvjet da pozira bio je da sam napravi rasvjetu, a što je i učinio s umjetnim plavim svjetlom. Slika Plavi portret u kolekciji prikazana je u plavim obrvama modela.

Kolekcija u sebi sadrži i detalje poput šilt kapa, torbe s privjeskom sijalice (žarulje), čarapa u crno bijelom uzorku te broj hotelske sobe u kojoj je živio u New Yorku. Hotel New Yorker bio je njegova trajna adresa.

3.3. Materijali i tehnike u kolekciji

Prilikom izrade cijele kolekcije koristila se kombinacija prirodnih i umjetnih materijala. Od prirodnih materijala korišteni su atlas pamuk te rauhana i nerauhana felpa. Od atlas pamuka našivene su prednjice na majicama i jakne te pokrivala za glavu. Felpe su korištene za izradu trenirki, kratkih hlača, majica s kapuljačom, tzv. hudica te majice kratkih i dugih rukava, kao i za jakne. Jersey (mako) je korišten za izradu majica dugih rukava, dugih i kratkih hlača te jakni. Od umjetnih materijala korištena je lycra i visokokvalitetna umjetna koža, brodski skaj. Lycra se presvlačila preko pamučnih materijala za jakne, donje rublje, tzv. bokserice, majice i pokrivala za glavu. Od visokokvalitetne umjetne kože izrađeni su modni dodatci poput torbe i pokrivala za glavu. Sirovinski sastav čarapa je 85% pamuk, 13% poliamidno vlakno i 2% elastansko vlakno. U kolekciji su korištene razne tehnike poput tehnike printa i apliciranja odnosno našivanja i prošivanja. Tisak na odjeći rađen je s folijama i vrućim glačalom. Slova korištena na odjevnim predmetima bila su rađena tehnikom našivanja i prošivanja.

4. ZAKLJUČAK

Suvremena muška moda je samo dio modnog razdoblja u povijesti mode. Danas ju živimo, ali za sto godina od danas i ovaj će period biti samo još jedna etapa u povijesti mode. Zašto? Zato što moda živi zajedno s čovjekom i njegovim potrebama. Potrebom da se obuče, da se izrazi, izdvoji iz mase ili da pripada negdje. Također, moda živi zajedno s dizajnerima koji svojim umjetničkim kreacijama stvaraju trendove koje ljudi oduševljeno prate, prihvaćaju ili odbacuju.

5. LITERATURA

- Biočina, I., Tiranija mode: ukrašavanje kao potraga za identitetom, Planetopija, Zagreb, 2016.
- Cvitan-Černelić, M., Moda: povijest, sociologija i teorija mode, Školska knjiga, 2002.
- Dorfles, G., Moda, Golden marketing, Zagreb, 1997.
- Grau, M. F., Povijest odijevanja, Jesenski i Turk, Zagreb, 2008.
- Leburić, A., Moda kao društveni jezik: sociološko istraživanje mladih, Redak, Split, 2010.
- Peacock, J., Povijest odijevanja na Zapadu: od antičkog doba do kasnog 20. stoljeća, Golden marketing – Tehnička knjiga, Zagreb, 2007.
- Rowland-Warne, L., Odjeća, Knjiga trgovina, Zagreb 1996.
- Seeling, C., Fashion: the century of the designer: 1900 – 1999, Cologne: Könemann, 2000.
- Svendsen, L. F. H., Moda, TIM press, Zagreb, 2010.
- Avanta Medica, 2018 <https://hrv.avanta-medical.com/bojazn-mikrobov-kak-nazyvaetsja.html>
- Biondić L., 2015. <http://www.moda.hr/Tamo-gdje-su-dizajneri-u-prvom-planu-10868.aspx>
- D. P., 2015 <https://www.index.hr/rouge/clanak/za-cool-decke-s-otkacenim-stilom-prva-kampanja-anthonya-avangarda-oxygen/857200.aspx>
- Dropuljić M., 2014. <https://miss7.24sata.hr/moda/mladi-dizajneri-odusevili-zrelim-i-promisljenim-kolekcijama-5936>
- NN, 2017 <https://www.fashion.hr/moda/hrvatska-moda/anthony-avangard-predstavlja-novu-kampanju-128881.aspx>
- Poslovni.hr, 2017 <http://www.poslovni.hr/after5/7-zanimljivih-cinjenica-o-nikoli-tesli-koje-sigurno-niste-znali-275358>
- V.Š. 2016. <http://www.buro247.hr/moda/vijesti/anthony-avangard-predstavio-lookbook-za-novu-kolekciju-bongo.html>

6. PRILOG: Anthony Avangard kolekcija Tesla

